

Møte for lukkede dører, Odelstinget 24. mai 1918

Møte for lukkede dører i Odelstinget
den 24. mai 1918 kl. 17.15.

Præsident: Castberg.

(Referatet fra første del og slutten av møtet ble offentliggjort, se O.tid. s. 742-743. Følgende tekst hører hjemme mellom 1. og 2. spalte på side 743.)

Præsidenten: Foruden spørsmålet om offentliggjørelse av forhandlingerne avgjøres, vil præsidenten forespørre, om nogen begjærer ordet, før møtet hæves.

Peterson: Jeg vil benytte anledningen, da vi er i hemmelig møte, til at rette en forespørgsel til handelsministeren. Efter lov av 12te juni 1917 "om befragtning av norske fartøier i visse tilfælde" har regjeringen, saavidt jeg kan forstaa, adgang til at forbyde enhver fremtidig befragtningskontrakt, og regjeringen har i en hemmelig proposition, som vi netop har faat, sørget for - eller vil sørge for - at skaffe sig adgang til ogsaa at hindre enhver langsiktig salgskontrakt av varer og industriprodukter med tanke paa forholdene efter krigen. Efter den lov, som her foreligger, skulde jeg tro, at regjeringen ogsaa hadde den adgang, ikke alene saaledes som den nu - saavidt jeg vet - praktiseres for fragtkontrakter under krigen, men ogsaa efter krigen. Imidlertid ser jeg i en avis, i "Norges Handels- og Sjøfartstidende" for den 23de mai, at der i vid utstrækning søkes befragtet norske fartøier efter krigen. Artikkelen har til overskrift "Disposition retten over tonnagen efter krigen. Et tysk tilbud". Det staar der nævnt, at der er befragtet og blir befragtet nøytrale handelsfartøier efter krigen, og i avisen diskuteres spørsmålet ut fra rent forretningsmessig synspunkt uten tanke paa, at der findes nogen lov, som hindrer dette. Jeg skal faa lov til at spørre handelsministeren, hvorvidt dette virkelig er mulig, eller hvorvidt ikke regjeringen har sin oppmerksomhet henvendt paa saken og agter at benytte loven av 12te juni 1917 ogsaa for spørsmålet om befragtning efter krigen, og ikke alene under krigen.

Statsraad Friis Petersen: Den artikkel, som den ærede representant omtalte, har jeg ikke set - den stod vist i en avis igaar, saavidt jeg vet - men netop idag - eller kanskje det var igaarftes - er det blit meldt mig, forresten rent tilfældig, at der er tegn, som tyder paa, at rederforbundet ikke har forstaaet bestemmelsen i § 1 i lov av 12te juni 1917 paa den vis, som den sikkerlig skal og maa forstaas. Bestemmelsen lyder saaledes: "Kongen eller den, han dertil bemyndiger, kan forby avslutning eller fornyelse av fragtkontrakt for norsk skib." Bestemmelsen er altsaa grei og helt omfattende, og den

omfatter enhver fragtkontrakt for norsk skib, altsaa ogsaa en kontrakt, som gjælder efter krigen. Hvorledes det hænger sammen med, at rederforbundet - muligens vil jeg si - har prakticeret dette saaledes paa den maate som har vært antydnet, har jeg ikke kjendskap til, men i hvert fald vil regjeringen straks gi rederforbundet besked om, at saaledes er loven at forstaa, og saaledes skal den praktiseres. Der har, mig bekjendt, aldrig hersket nogen tvil derom i regjeringen, at saaledes skulde loven være at forstaa. Det kan hænde - jeg kan ikke si det i øieblikket med sikkerhet, da jeg ikke har hatt anledning til at undersøke forholdet - det kan hænde, at rederforbundet har tænkt sig, at denne lov, som var git nærmest med sigte paa forholdene under krigen, ikke skulde ha anvendelse paa andre forhold end dem; men det er i saa fald feilagtig, og der vil straks fra regjeringen utgaa henstilling til rederforbundet om, at dette maa rettes, hvis rederforbundet har staat i den formening.

Peterson: I § 3 i loven staar det, at "Kongen eller den, han dertil bemyndiger, gir de nærmere bestemmelser om lovens gjennomførelse." Hvis da regjeringen endnu ikke har git en klar bestemmelse om, at loven ogsaa gjælder for kontrakt efter krigen, saa er for saavidt regjeringens gjennomførelse av denne lov litet overensstemmende med det forslag til lov, som nu er indsendt til Odelstinget til behandling. Det er jo saa, at der er intet kompensationsobjekt, som har vist sig at være av større værdi under krigen for Norge end netop vore fartøier, og skal regjeringen gaa til en saadan lovbeslutning som den annoncerte, og som vor industri kommer til at lide under, saa er det rimelig, at den ogsaa gjør det for skibe. Efter hvad der er uttalt av handelsministeren, gaar jeg ut fra, at saadanne bestemmelser straks blir truffet; jeg tror ikke, der bør ventes noget med det.

Statsminister Gunnar Knudsen: Jeg bare ønsker at fæste oppmerksomheten ved, at regjeringen naturligvis ikke kan fortolke loven til anderledes end der staar der. Men naar der staar, at kongen kan forby o.s.v. efter nærmere regler, saa gjælder det - og det blev gjennomført i sin tid, da loven blev vedtat - at fastsætte, hvilke organer skal være ansvarlige for gjennomførelsen av denne lov. Det blev ved kongelig resolution fastsat, at rederforbundet indtil videre skulde overta den rolle, og den har rederforbundet ogsaa, saavidt jeg vet, tilfredsstillende utført under loyal konferance i tvilsomme tilfælde med administrationen. At der, som dette tilfælde viser, har hersket den opfatning, at bestemmelsen ikke gjælder lange kontrakter, er først blit opklart i de allersidste dage ved et tilfælde, som jeg kom til at foranledige. Men det skal der naturligvis bli sat en stopper for.